

Bryssel den 29 november 2021
(OR. en)

14429/21

JEUN 144
EDUC 394
SOC 701
EMPL 526
DIGIT 175
SAN 709
SUSTDEV 171

LÄGESRAPPORT

från:	Rådets generalsekretariat
till:	Delegationerna
Föreg. dok. nr:	13707/21
Ärende:	Rådets slutsatser om upprätthållande och skapande av medborgerliga utrymmen för ungdomar där ett meningsfullt ungdomsdeltagande underlättas

För delegationerna bifogas slutsatserna från rådet och företrädarna för medlemsstaternas regeringar, församlade i rådet, om upprätthållande och skapande av medborgerliga utrymmen för ungdomar där ett meningsfullt ungdomsdeltagande underlättas, som godkändes av rådet (utbildning, ungdom, kultur och idrott) vid dess möte den 29–30 november 2021.

**Slutsatser från rådet och företrädarna för medlemsstaternas regeringar, församlade i rådet,
om upprätthållande och skapande av medborgarliga utrymmen för ungdomar där ett
meningsfullt ungdomsdeltagande underlättas**

EUROPEISKA UNIONENS RÅD OCH FÖRETRÄDARNA FÖR MEDLEMSSTATERNAS
REGERINGAR, FÖRSAMLADE I RÅDET,

SOM KONSTATERAR ATT

1. Europeiska unionen och dess medlemsstater har enats om att EU-samarbete på ungdomsområdet ”stöder socialt och medborgarligt engagemang och har som syfte att se till att alla ungdomar har de resurser som behövs för att delta i samhället”¹,
2. ungdomarna utgör en styrka i vårt samhälle samtidigt som de är individer med rättigheter; som sådana har de rätt att delta på ett meningsfullt sätt i utformningen, genomförandet, övervakningen, utvärderingen och uppföljningen av politik som påverkar dem och samhället i stort²,
3. en sund demokrati bygger på medborgarnas engagemang och ett aktivt civilsamhälle, inte bara i valtider utan ständigt; engagerade, välinformerade och handlingskraftiga unga medborgare och organisationer som förespråkar deras intressen är den bästa garantin för våra demokratiers resiliens³ och för det allmänna bästa,

¹ Resolution från Europeiska unionens råd och företrädarna för medlemsstaternas regeringar, församlade i rådet, om ramar för det europeiska samarbetet på ungdomsområdet: Europeiska unionens ungdomsstrategi 2019–2027, s. 2 (EUT C 456, 18.12.2018, s. 1).

² Resolution från Europeiska unionens råd och företrädarna för medlemsstaternas regeringar, församlade i rådet, om ramar för det europeiska samarbetet på ungdomsområdet: Europeiska unionens ungdomsstrategi 2019–2027, s. 3 (EUT C 456, 18.12.2018, s. 1).

³ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – EU:s handlingsplan för demokrati, (COM (2020) 790, 3.12.2020, s. 3).

4. Europeiska unionen ska bygga på sådana värden som demokrati, mångfald, jämlikhet och rättsstaten; respekt för de mänskliga rättigheterna, frihet, icke-diskriminering, jämställdhet, tolerans samt skydd av minoriteter tillhör Europatankens oförytterliga hörnstenar⁴,
5. den pågående covid-19-pandemin och dess socioekonomiska konsekvenser har en allt större negativ inverkan på mänskliga rättigheter, demokratin och rättsstatsprincipen, inbegripet på det medborgerliga utrymmet⁵,
6. en vidareutveckling av ungdomars deltagande i demokratiska processer i linje med rådets resolution om stimulering av ungdomars politiska deltagande i Europas demokratiska liv⁶, slutsatserna från rådet om främjande av demokratisk medvetenhet och demokratiskt deltagande bland ungdomar i Europa⁷ och slutsatserna om förstärkning av flernivåstyrningen vid främjandet av ungdomars deltagande i beslutsprocesser⁸ kommer att bidra till att stärka det medborgerliga utrymmet för ungdomar och uppmuntra ungdomars engagemang inom detta,

⁴ Detta stycke bygger på artikel 2 i fördraget om Europeiska unionen.

⁵ Rådets slutsatser om återhämtning från covid-19 baserad på mänskliga rättigheter (dok. 6324/21, 22 februari 2021).

⁶ Rådets resolution om stimulering av ungdomars politiska deltagande i Europas demokratiska liv (EUT C 417, 15.12.2015, s. 10).

⁷ Slutsatser från rådet och företrädarna för medlemsstaternas regeringar, församlade i rådet, om främjande av demokratisk medvetenhet och demokratiskt deltagande bland ungdomar i Europa (EUT C 415, 1.12.2020, s. 16)

⁸ Slutsatser om förstärkning av flernivåstyrningen vid främjandet av ungdomars deltagande i beslutsprocesser (8766/21, 17.5.2021).

ANSER ATT

7. medborgerliga utrymmen för ungdomar är utrymmen som gör det möjligt för dem att delta på ett meningsfullt sätt i samhället, och att dessa utrymmen utgör en viktig del av alla demokratiska samhällen⁹; dessa utrymmen är politiska, offentliga och sociala miljöer (online och offline) som uppfyller en rad rättsliga, politiska, institutionella och praktiska villkor för att ungdomar ska kunna utöva sina medborgerliga friheter när det gäller att få tillgång till information, uttrycka sina åsikter och bilda föreningar eller organisationer för att delta i det offentliga livet, i syfte att påverka och forma samhällen,
8. medborgerliga utrymmen för ungdomar är dynamiska och står i ständig förändring, och att alla demokratiska och oberoende organisationer som är verksamma på ungdomsområdet liksom icke-formella ungdomsgrupper av denna anledning har visat sig vara nyckelaktörer när det gäller att främja ungdomars deltagande och därmed bör åtnjuta stöd och skydd,
9. ungdomar behöver fria, säkra, öppna, tillgängliga, inkluderande och representativa medborgerliga utrymmen som gör det möjligt för dem att bilda föreningar, engagera sig inom områden som rör deras behov och intressen, oavsett ämnesområde, att uttala sig i offentliga frågor och delta i det offentliga beslutsfattandet,
10. ett aktivt deltagande inom en rad olika medborgerliga utrymmen av olika grupper av ungdomar, däribland utsatta ungdomar eller ungdomar som det sällan är någon som lyssnar på, exempelvis unga migranter, hjälper dem att utveckla den kompetens som krävs för medborgardeltagande; samtidigt främjar det deras personliga, yrkesmässiga och sociala utveckling, bidrar till EU:s värden¹⁰, social sammanhållning och samarbete mellan generationerna och säkerställer att demokrati och medborgarskap återspeglar de olika perspektiv och den mångfald som finns i samhället,

⁹ Begreppet ”medborgerliga utrymmen för ungdomar” som används i dessa slutsatser bygger på OECD:s definition av medborgerliga utrymmen för icke-statliga aktörer.

¹⁰ Europeiska unionens officiella tidning, konsoliderade versioner av fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUT C 202, 7.6.2016, s. 1).

11. ungdomars deltagande i medborgerliga utrymmen har varit en viktig katalysator för olika sociala innovationer¹¹, vilket visar att dessa utrymmen bidrar till mer demokratiska och bättre underbyggda beslutsprocesser och därmed stärker demokratins kvalitet; å andra sidan är ungdomar särskilt utsatta för diskriminering och inskränkningar i medborgerliga utrymmen¹²,
12. det krympande medborgerliga utrymmet för ungdomar och de rapporterade kränkningarna av grundläggande och demokratiska rättigheter är globala fenomen som kan utgöra ett hot mot demokratier i hela Europa, oavsett ekonomisk utveckling eller geografiskt läge; studier visar att möjligheterna för ungdomsorganisationer i det civila samhället att delta i politiska processer också har rapporterats vara begränsade¹³,
13. organisationer som är verksamma på ungdomsområdet liksom icke-formella ungdomsgrupper bör delta i utvecklingen av viktiga projekt inom alla de områden som ingår i de elva europeiska ungdomsmålen; dessa organisationer är dessutom viktiga när det gäller att tillhandahålla tjänster och stöd till ungdomar, och de kompletterar ofta de tjänster som tillhandahålls av de offentliga myndigheterna,
14. det medborgerliga utrymmet för ungdomar i många länder minskar ännu mer till följd av covid-19-pandemin, och att dess motsvarigheter online ofta används som det enda hållbara alternativet; en del av lärdomarna är positiva, till exempel där nya funktioner har hittats inom digitala utrymmen, men övergången till medborgerliga utrymmen online har avslöjat problem som rör tillgång (infrastruktur), förmåga (kompetens) och säkerhet på nätet för ungdomar,

¹¹ *Safeguarding Civic Space for Young People in Europe*, Europeiska ungdomsforumet (s. 8).

¹² Ungdomspartnerskapet: Tomaž Deželan och Laden Yurttagüler, poolen med europeiska forskare på ungdomsområdet, *Shrinking democratic space for youth*, 2021.

¹³ Ungdomspartnerskapet: Tomaž Deželan och Laden Yurttagüler, poolen med europeiska forskare på ungdomsområdet, *Shrinking democratic space for youth*, 2021.

FRAMHÅLLER ATT

15. en universallösning inte lämpar sig för att skapa en gynnsam miljö till stöd för organisationer som är aktiva på ungdomsområdet och icke-formella grupper av ungdomar; hänsyn måste tas till universell utformning, olika kulturella och geografiska bakgrunder, strukturell ojämlikhet, bristande jämställdhet och andra inverkan faktorer när de hindrar ungdomar och ungdomsorganisationer i det civila samhället att verka fritt och delta på ett meningsfullt sätt,
16. överdriven exponering för skärmar och nätverksamhet har en negativ inverkan på ungdomars psykiska, fysiska och sociala hälsa¹⁴; internetbaserade medborgerliga utrymmen har dock gett många ungdomar en viktig tillflyktsort där de kan utnyttja sina medborgerliga rättigheter, särskilt under covid-19-pandemin; även om hälsorelaterade frågor utgör en aspekt som måste beaktas behöver man också ta itu med onlinesäkerheten och den digitala klyftan (inklusive infrastruktur och kognitiva hinder); att hitta rätt balans mellan online- och offlineengagemang bör därför vara en prioritering för alla berörda parter när det gäller att stödja medborgerliga utrymmen för ungdomar,

UPPMANAR MEDLEMSSTATERNA ATT, I ENLIGHET MED SUBSIDIARITETSPRINCIPEN OCH PÅ LÄMPLIGA NIVÅER,

17. upprätthålla och utvidga medborgerliga utrymmen för alla ungdomar, särskilt de som drabbats hårdast av covid-19-pandemin, och vidta ytterligare åtgärder för att se till att ungdomar med sämre förutsättningar och färre möjligheter, särskilt ungdomar från avlägsna områden och landsbygdsområden samt personer med funktionsnedsättning, kan få tillgång till och delta i dessa utrymmen; man bör också främja synligheten av och tillgängligheten till dessa utrymmen för ungdomar,

¹⁴ Uttalande från Unicef, *Growing concern for well-being of children and young people amid soaring screen time*, av den 8 februari 2021.

18. ta itu med problem kopplade till processer och instrument som orsakar brist på fria och tillgängliga offentliga utrymmen, eller som skapar betydande hinder för ungdomar som vill få tillträde till och delta i medborgerliga utrymmen, i synnerhet kommersiella verktyg som använder algoritmer för att tillhandahålla individanpassad marknadsföring, gentrifiering, utflyttning från landsbygden och ökad kommersialisering av fysiska utrymmen och utrymmen online¹⁵,
19. ta itu med frågor som rör den personliga integriteten för ungdomar som utövar sina medborgerliga rättigheter och friheter, i syfte att säkerställa deras personliga säkerhet och respekten för individens rättigheter, vilket bör främjas på ett lättillgängligt språk, och ge kontroll över deras uppgifter, framför allt genom säker och laglig behandling av alla uppgifter som tillhör dem eller som rör dem enligt definitionen i EU:s allmänna dataskyddsförordning,
20. ta hänsyn till de hinder för deltagande online som ungdomar möter (bland annat tillgång till internet, digital kompetens, brist på infrastruktur och utrustning) och sträva efter att säkerställa säkerheten i digitala medborgerliga utrymmen för ungdomar genom att främja den digitala motståndskraften, särskilt genom att stärka den digitala kompetensen och mediekompetensen samt mediedvetenheten bland ungdomar, bland annat genom säkerhetsåtgärder som ska skydda ungdomar från felaktig information, desinformation, propaganda, samhällspolarisering, hatpropaganda och nätmobbning, nätgromning osv.,

¹⁵ Smith, Neil (1996) *The new urban frontier: Gentrification and the revanchist city*. London, Routledge. Day, Kristen (1999) *Introducing gender to the critique of privatized public space*. Journal of Urban Design, Vol.4, No. 2. Kohn, M., (2004) *Brave new neighborhoods: The privatization of public space*. New York, Routledge.

21. erkänna utbildningsanordnare inom alla utbildningsforum (formella, icke-formella och informella) som nyckelaktörer när det gäller att främja olika former av medborgarutbildning som fokuserar på kompetenser som behövs för ett aktivt medborgarskap, vilket i sin tur bidrar till ett mer demokratiskt samhälle,
22. främja medborgerliga och politiska processer och ett aktivt samarbete mellan ungdomsorganisationer och utbildningsinstitutioner kring gemensamma projekt, bland annat för att förbättra villkoren för befintliga medborgerliga utrymmen eller skapa nya medborgerliga utrymmen, och därigenom också bidra konkret till uppnåendet av målen för hållbar utveckling och de europeiska ungdomsmålen,
23. förbinda sig att, i tillämpliga fall, stödja gemensamt skapade och gemensamt förvaltade samspel eller kommunikationskanaler mellan offentliga myndigheter och ungdomar genom medborgerliga utrymmen, inbegripet sådana som stöds och upprätthålls av organisationer som är aktiva på ungdomsområdet och icke-formella ungdomsgrupper, med målet att underlätta en meningsfull och mångsidig representation av ungdomars röster och göra det möjligt för ungdomar att åstadkomma en påtaglig inverkan på utvecklingen, genomförandet och uppföljningen av politik som är relevant för ungdomar,

UPPMANAR MEDLEMSSTATERNA OCH EUROPEISKA KOMMISSIONEN ATT, INOM SINA RESPEKTIVE BEHÖRIGHETSOMRÅDEN, PÅ LÄMPLIGA NIVÅER OCH MED VEDERBÖRLIG HÄNSYN TILL SUBSIDIARITETSPRINCIPEN,

24. sträva efter att upprätthålla och utvidga en rad olika medborgerliga utrymmen för ungdomar på alla nivåer genom hållbar strukturell finansiering och, när så är lämpligt, överväga projektbaserad finansiering för organisationer som är verksamma på ungdomsområdet och icke-formella ungdomsgrupper, öka ungdomars medvetenhet om sina medborgerliga och politiska friheter och om möjligheterna att utöva dessa genom att engagera sig i medborgerliga utrymmen,
25. stödja organisationer verksamma på ungdomsområdet och icke-formella ungdomsgrupper som bekämpar hatpropaganda och andra hot mot sin verksamhet, särskilt när det gäller utövandet av deras yttrandefrihet, föreningsfrihet och mötesfrihet,
26. fortlöpande övervaka, bedöma och stödja en gynnsam miljö för medborgerliga utrymmen för ungdomar, och samtidigt identifiera och hantera hot mot sådana utrymmen,
27. ge enkel tillgång till information i lättillgängliga format och, när så är lämpligt, på ett ungdomsanpassat språk och i enlighet med den europeiska stadgan om ungdomsinformation¹⁶, för att främja öppenhet och öka ungdomars förtroende för politiska institutioner, och samtidigt vidta lämpliga åtgärder, särskilt genom att främja mediekompetens för att ta itu med felaktig information, desinformation, propaganda, samhällspolarisering, hatpropaganda, konspirationsteorier, nätmobbning och nätgromning osv.,

¹⁶ Den europeiska stadgan om ungdomsinformation är en uppsättning yrkesmässiga principer och riktlinjer för ungdomsinformation och ungdomsrådgivning.

28. öka det institutionella uppsökande arbetet gentemot ungdomar (direkt eller genom organisationer som är verksamma på ungdomsområdet och icke-formella ungdomsgrupper) genom att använda effektiva verktyg för deltagande både offline och online, samt använda mekanismer som utformas tillsammans med ungdomarna själva, erkänns av beslutsfattarna och stöds av oberoende forskning för att göra det lättare för ungdomar att delta i medborgerliga utrymmen och politiken,
29. i förekommande fall undersöka vilka effekter kommersiella verktyg som använder algoritmer för att tillhandahålla individanpassad marknadsföring har på medborgerliga utrymmen för ungdomar och inleda en dialog med leverantörerna av sådana verktyg för att hantera verktygens eventuella effekter på medborgerliga utrymmen, överväga att anta nödvändiga, lämpliga och proportionella åtgärder för att hantera eventuella negativa effekter av kommersiella verktyg som inte kan mildras genom dialog,
30. stödja forskning och övervaka läget när det gäller medborgerliga utrymmen för ungdomar i hela Europeiska unionen samt på nationell, regional och lokal nivå, inbegripet de utmaningar och hot de står inför, och utvärdera ungdomars deltagande i medborgerliga utrymmen,
31. överväga att ägna särskild uppmärksamhet åt medborgerliga utrymmen för ungdomar och ungdomars grundläggande friheter inom ramen för Europaåret för ungdomar 2022,

UPPMANAR EUROPEISKA KOMMISSIONEN ATT

32. stödja icke-kommersiella, öppna, inkluderande och säkra medborgerliga utrymmen för ungdomar, genom olika EU-program, inbegripet de viktigaste programmen på ungdomsområdet, såsom Erasmus+ och Europeiska solidaritetskåren, och inom alla sektorer,
33. ytterligare involvera ungdomar, organisationer som är verksamma på ungdomsområdet och icke-formella ungdomsgrupper i planeringen, genomförandet och uppföljningen av europeiska initiativ som påverkar ungdomars liv, såsom initiativet om ett nytt europeiskt Bauhaus, EU:s klimatpakt och konferensen om Europas framtid, med beaktande av den roll dessa initiativ spelar när det gäller att tillhandahålla medborgerliga utrymmen för ungdomar.

Hänvisningar

Vid antagandet av dessa slutsatser noterar rådet och företrädarna för medlemsstaternas regeringar, församlade i rådet, följande dokument:

- Gemensamma forskningscentrumets vetenskapliga och tekniska rapporter, *Measuring Civic Competence in Europe, A composite indicator based on IEA Civic Education Study 1999 for 14 years old in School*, 2008.
- Moxon, D. och Bárta, O. (2018), *Structured Dialogue Cycle VI Thematic Report: Young People and the EU, European Steering Committee of the 6th Cycle of Structured Dialogue*, 2018.
- Europeiska kommissionen: Eurobarometer, serien om Europas framtid, mars 2021.
- Europaparlamentet: Studie begärd av utskottet för kultur och utbildning, *Education and youth in post-COVID-19 Europe – crisis effects and policy recommendations*, PE 690.872, maj 2021.
- Ungdomspartnerskapet: Tomaž Deželan och Laden Yurttagüler, poolen med europeiska forskare på ungdomsområdet, *Shrinking democratic space for youth*, 2021.
- Europarådet, Parlamentariska församlingen, resolution 2096 (2016) Hur kan olämpliga restriktioner för civilsamhället förhindras i Europa?
- Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

- Generalförsamlingen för Europeiska samarbetsorganisationen för ungdomsinformation och ungdomsrådgivning (Eryica), den europeiska stadgan om ungdomsinformation, antagen i Cascais i Portugal den 27 april 2018.
 - Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén, *Den europeiska klimatpakten*, COM(2020) 788 final.
 - Europeiska unionen, webbplatsen för konferensen om Europas framtid [Konferensen om Europas framtid | Europeiska kommissionen \(europa.eu\)](#)
-